

به نام ایزد منان

عنوان فرآیند: بررسی فاکتورهای تاثیرگذار در یادگیری ساختار های بدن به دوروش ناحیه ای (سنتی) و سیستمیک (نوین)

صاحبان فرآیند: دکتر گل محمدی

محل اجرای فرآیند: دانشگاه علوم پزشکی سبزوار

گروه هدف: تدوین و بازنگری برنامه های آموزشی

تاریخ اجرا: ۱۳۸۸-۱۳۹۰

مقدمه و هدف: آموزش آناتومی برای دانشجویان رشته پزشکی به منظور یادگیری ماندگار علم آناتومی و کاهش خطاهای پزشکی ضروری است، به همین دلیل روش های آموزش آناتومی در دهه اخیر دچار تغییرات زیادی شده است. ادغام دروس علوم تشریحی (Integration) و تغییر برنامه های آموزشی آناتومی از رویکرد ناحیه ای به سیستمیک به همین منظور انجام شده است و مورد توجه جدی اساتید علوم تشریحی قرار گرفته است. در روش سیستمیک تمام اعضای مربوط به یک دستگاه بدن برای مثال سیستم عصبی در یک ترم بیان می شود، توضیح اینکه این روش بعنوان **Organe Base** نیز شناخته می شود در حالیکه در روش ناحیه ای تمام اعضای مربوط به یک ناحیه مثلاً سروگردن در یک ترم تدریس می شود که به آن به روش سنتی نیز گفته می شود. با توجه به تغییر روش آموزش از ناحیه ای به سیستمیک لازم است که سبک های یادگیری دانشجویان و رفع نارسایی های روش سیستمیک (نوین) به منظور تسهیل عبور موفق و آسان از رویکرد ناحیه ای (سنتی) به سیستمیک مد نظر قرار بگیرد، تا ارتقای کیفی آموزش رادر روش جدید در پی داشته باشد. برای رسیدن به این هدف ضروری است که دیدگاه دانشجویان در استراتژی آموزشی که محور اصلی تعلیم و تربیت محسوب می شوند در نظر گرفته شود. لذا این مطالعه به منظور بررسی نقادانه به دوروش تدریس ناحیه ای و سیستمیک اجرا شد تا منجر به تقویت نقاط قوت و رفع نواقص در برنامه ریز های آینده طرح درس و اهداف شود.

اهداف فرآیند:

هدف کلی: تعیین عوامل تاثیرگذار در یادگیری ساختارهای بدن به دوروش ناحیه ای

وسیستمیک

اهداف ویژه:

تعیین یادگیری بهتر ساختارهای بدن با دوروش سیستمیک و ناحیه ای

تعیین یادگیری مجاورت اعصاب و عروق با روش سیستمیک و ناحیه ای

تعیین شناخت نارسایی های دو روش سیستمیک و ناحیه ای و اصلاح آن ها

مشارکت فعال دانشجویان در آموزش ساختارهای بدن به منظور یادگیری ماندگار

تعیین سبک یادگیری ساختارهای بدن از دیدگاه دانشجویان

تعیین تفکیک جنسیتی در تمرکز و یادگیری از دیدگاه دانشجویان

تعیین بهترین وسیله ی آموزشی در یادگیری ماندگار از دیدگاه دانشجویان

روش اجرا:

این مطالعه در سه ترم تحصیلی در سال های ۱۳۸۹ و ۹۰ در دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی سبزوار

اجرا شد. جمعاً ۵۰ دانشجو در پژوهش فوق شرکت داشتند که شامل ۱۷ دانشجو پسر و ۳۳ دانشجو دختر بود.

پس از آموزش آناتومی تئوری به صورت سیستمیک براساس اهداف طرح درس و دوره (سیستم های قلب

عروق ، اسکلتی و اعصاب) مطالعه فوق به ترتیب زیر انجام گرفت: ابتدا دانشجویان به گروه های کوچک

به طور مساوی تقسیم شدند و سپس آموزش آناتومی بر روی کاداور و مولاژ برای دانشجویان به دو روش سیستمیک و ناحیه ای اجرا شد. در پایان ترم تحصیلی قبل از نظر خواهی از دانشجویان در مورد دو روش مطالعه اجرا شده در گروه های کوچک از دانشجویان خواسته شد بدون ذکر نام و نام خانوادگی صادقانه نظرات خود را بیان نمایند. سپس با استفاده از پرسشنامه که توسط مدرس تهیه شده بود و روایی و پایایی آن توسط اساتید دیگر دانشگاه تأیید شده بود، نظرات دانشجویان جمع آوری شد و با نرم افزار SPSS ویرایش ۱۱/۵ با استفاده از تست کای دوداده ها تجزیه و تحلیل شدند.

نتایج و پیامدهای اجرای فرآیند:

در مطالعه حاضر میانگین سن دانشجویان پسر و دختر به ترتیب $20 \pm 14/1$ و $20 \pm 1/20$ بود بین ترم تحصیلی، سن، جنس با هر یک از دوروش مورد مطالعه سیستمیک و ناحیه ای در گروه های کوچک مورد مطالعه اختلاف معنی داری آماری مشاهده نشد ($P > 0.05$). در میان سبک های یادگیری از دیدگاه دانشجویان بهترین روش سبک حرکتی بود به طوریکه ۳۵ نفر این روش را بهترین روش یادگیری دانستند و ۱۰ نفر سبک دیداری را روش مناسب یادگیری بیان داشتند و سبک شنیداری در رتبه ی سوم قرار داشت بطوریکه ۵ نفر این سبک را برای یادگیری مناسب دانستند. از نظر آماری هم بین سبک حرکتی با سبک شنیداری ارتباط معنی دار آماری وجود داشت ($P = 0.01$). از نظر دانشجویان پزشکی یادگیری ماندگار زمانی اتفاق می افتد که آموزش تشریح برای دانشجویان پزشکی بر روی کاداور با مشارکت دانشجو همراه باشد. هفتاد پنج درصد دانشجویان از روش سیستمیک گلایمند بودند پس از جویای این نظر نقدانه

از دانشجویان در دسترس نبودن منابع علوم تشریحی به صورت سیستمیک بود. به عبارت دیگر تدریس به صورت سیستمیک برای دانشجویان پزشکی اجرا می شود در حالیکه منابع به صورت ناحیه ای است این مسئله در سایر دانشکده های پزشکی کشور که به صورت سیستمیک تدریس می کنند احتمالاً وجود دارد و طبیعی نیز به نظر می رسد که روش های جدید در شروع دارای نواقصی باشند که باید برای رفع این نقیصه اساتید و نویسندگان، کتاب های علوم پایه را با سبک سیستمیک نگارش نمایند.

داده های مربوط به تفکیک جنسیت:

در مورد تفکیک جنسیت در کلاس آناتومی نظرات دانشجویان به ترتیب زیر بود ۲۵ نفر (۵۰ درصد) از دانشجویان موافق بودند که کلاس ها به صورت تفکیک جنسیتی برگزار شود همچنین بیان داشتند که تفکیک کلاس ها به صورت تفکیک جنسیت موجب افزایش تمرکز و یادگیری در آنها می شود. ۸ نفر (۱۶ درصد) از دانشجویان با تفکیک جنسیتی در کلاس های درس مخالف بودند، ۱۷ نفر (۳۴ درصد) معتقد بودند که تفکیک کلاس ها تاثیری در افزایش تمرکز و یادگیری آنها ندارد و از نظر آماری اختلاف معنی دار نبود ($P > 0.05$).

داده های مربوط به دوروش سیستمیک (نوین) و ناحیه ای (سنتی) در ساختار های بدن

بیشتر دانشجویان پزشکی آموزش تشریح به صورت ناحیه ای را (در تدریس عملی سیستم قلب عروق و اعصاب) بهتراز آموزش سیستمیک بر روی کاداور بیان داشتند. علت برتر بودن تدریس ناحیه ای بر سیستمیک از دیدگاه دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی سبزوار در تشریح شاید بیان مجاورت ها و مقایسه سیستم ها باید دیگر در روش ناحیه ای باشد زیرا در روش تدریس ناحیه ای بدن به سه ناحیه ای سرو گردن، قفسه سینه و شکم و اندام ها تقسیم می شود و تمام بخش ها آناتومی یکی از نواحی ذکر شده بالا یعنی عروق، اعصاب و نسوج سخت در یک ترم برای دانشجویان تدریس می شود در حالیکه در روش سیستمیک سیستم های بدن مثلاً قلب و عروق و اعصاب به صورت جداگانه تدریس می شود و ممکن است مجاورت ارگانهای تشریحی از دید مدرس پنهان بماند. بنابراین پیشنهاد می شود اگر در دانشکده های پزشکی که تدریس به صورت ادغام (Integration) انجام می شود، اساتید علوم تشریح در تدریس تئوری یا عملی گروه های کوچک که سیستم ها را بر روی کاداور به صورت سیستمیک آموزش می دهند به منظور جلوگیری از حذف مجاورت ها (عروق و اعصاب) این بخش را باید در برنامه های آموزشی (Curriculums)، بعنوان اهداف طرح درس یا دوره بگنجانند خصوصاً دانشگاه های علوم پزشکی کشور که به صورت سیستمیک (نوین) آموزش علوم تشریحی را به دانشجویان پزشکی ارائه می دهند به امید آنکه بتوان از نظرات ارزنده ای دانشجویان که صادقانه نظرات خود را در مورد دوروش آموزش سنتی و نوین بیان داشتند در برنامه ریزی آینده مورد استفاده قرار بگیرد.

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.